

ศัพท์แพทยศาสตร์และเภสัชศาสตร์ซ้ำซ้อน ที่ควรแก้ไขปรับปรุง (อักษร D, E, F)

สมชัย บวรกิตติ, ก้องเกียรติ ภูณัทกันทราร, ฉวีวรรณ บุณนาค,
ชยันต์ พิเชียรสุนทร, ทองดี ชัยพานิช, เทอดศักดิ์ คงเดช, เรือน สมณะ,
สมพล พงศ์ไทย, สาโรจน์ วรรณพฤษ, สิทธิ ส. ศรีโสภาค

หนังสือศัพท์แพทยศาสตร์ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน^๑ พิมพ์ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๗ และ
หนังสือศัพท์เภสัชศาสตร์ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับ
ราชบัณฑิตย-สถาน^๒ พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๙ บรรจุคำ
ศัพท์เฉพาะทางตรงกันจำนวนมาก เนื่องด้วยศาสตร์ทั้ง

สองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน แต่พบว่าศัพท์บางคำบัญญัติ
ไว้ไม่ตรงกัน จึงเห็นสมควรแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกัน
และได้นำศัพท์สำคัญบางคำที่ไม่ปรากฏในหนังสือทั้ง ๒
ฉบับมาบัญญัติเพิ่มเติมไว้ด้วยดังนี้

รายการศัพท์เภสัชศาสตร์ และศัพท์แพทยศาสตร์ที่บัญญัติไม่ตรงกัน และข้อคิดเห็น*

(*แพทย์ = ใช้ศัพท์บัญญัติแพทยศาสตร์, เภสัช = ใช้ศัพท์บัญญัติเภสัชศาสตร์, พ + ภ = ใช้ศัพท์แพทยศาสตร์และเภสัช
ศาสตร์รวมกัน, **บัญญัติใหม่; คมม. ความหมายเหมือน)

ศัพท์	เภสัช	แพทย์	ข้อคิดเห็น
decay	๑. สลาย, เสื่อมลง ๒. เน่าเปื่อย, ฝุ	-	**
decoction	๑. การต้ม (ยา); ๒. ยาต้ม	๑. การต้ม (ยา); ๒. ยาต้ม (คมม. decoctum)	**
decomposition	การสลายตัว	-	**
decontamination	การขจัดสารปนเปื้อน	-	เภสัช
deformation	การเปลี่ยนรูป (คมม. malformation)	การเปลี่ยนรูป, การแปลงรูป (คมม. malformation)	**
dehydration	๑. การเสียน้ำ, การขจัดน้ำ ๒. ภาวะขาดน้ำ	๑. การเสียน้ำ, การขจัดน้ำ; ๒. ภาวะขาดน้ำ (คมม. hydropenia, hypohydration)	**
demulcent	ยาบรรเทาระคาย (คอ)	ยาบรรเทาระคาย (คมม. torpent ๒)	**
dependence, drug	การติดยา (คมม. drug addiction)	การติดยา (คมม. drug addiction, drug dependency)	แพทย์

^๑ศัพท์แพทยศาสตร์ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ ๓ (แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: หจก. อรุณการพิมพ์; ๒๕๔๗. หน้า ๙๑-๑๕๑.
^๒ศัพท์เภสัชศาสตร์ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: บริษัท ด้านสุขภาพการพิมพ์ จำกัด; ๒๕๔๙. หน้า ๓๘-๖๐.

depolarization	การลดการเกิดขั้ว	-	**
dermal	- หนังแท้	- หนังแท้ (คมม. dermic)	แพทย์
dermic	-	คมม. dermal	แพทย์
dermatological	- ผิวหนัง	-	**
desiccant	สารดูดความชื้น	- ทำให้แห้ง. -ดูดความชื้น (คมม.-exsiccant)	ภ+พ
desiccation	การทำแห้ง	การทำให้แห้งสนิท	เภสัช
desiccator	ภาชนะทำแห้ง	ภาชนะใช้ทำแห้ง	**
desorption	การคาย (จากการดูดซับ)	-	**
detoxification	การขจัดพิษ, การถอนพิษ (สารเสพติด)	การถอนพิษ, การลดสภาพพิษ, การขจัดพิษ (คมม. detoxication)	**
dialysis	การแยกสารผ่านเยื่อ, ไดแอลลิส	การแยกสารผ่านเยื่อ	แพทย์
diaphoresis	-	ภาวะหลังเหงื่อมาก, ภาวะเหงื่อท่วม (คมม. hyperhidrosis, hyperidrosis, polyhidrosis, polyidrosis, sudoresis)	**
diaphoretic	๑. ยาขับเหงื่อ. สารขับเหงื่อ ๒. -ขับเหงื่อ	๑. สารขับเหงื่อ (คมม. hidrotic, sudorific); ๒. - ขับเหงื่อ (คมม. sudomotor)	แพทย์
diastole	การคลายตัวของหัวใจ	๑. การคลายตัวของหัวใจ; ๒. ช่วงหัวใจคลายตัว	แพทย์
digestant	ยาช่วยย่อย	ยาย่อย (อาหาร) (คมม. digestive ๒)	**
digestive	คมม. digestant	๑. -ย่อย (อาหาร); ๒. ยาย่อย (อาหาร) (คมม. digestant)	**
diploid	ดิพลอยด์	-	เภสัช
disinfectant	(๑) สารฆ่าเชื้อ; (๒) -ฆ่าเชื้อ	สารฆ่าเชื้อ	เภสัช
disintegration	การแตกตัว	การสลาย	**
diuretic	-	๑. -ขับปัสสาวะ (คมม. uretic ๒) ๒. ยาขับปัสสาวะ (คมม. uretic ๓)	แพทย์
dorsal	- ด้านหลัง	๑. -หลัง, - ด้านหลัง; ๒. บน, -ด้านบน	แพทย์
dose, lethal	ขนาดถึงตาย	ขนาดถึงตาย, ขนาดฆ่า (คมม. fatal dose)	แพทย์
douche	(๑) ขาฉีดล้าง; (๒) ฉีดล้าง (๓) เครื่องฉีดล้าง	๑. ฉีดล้าง; ๒. (น้ำ, น้ำยา, เครื่องมือ ฯลฯ) ฉีดล้าง	**
drug administration	การให้ยา	-	**
drug interaction	อันตรกิริยาของยา	-	เภสัช
drug-fast	-	ดื้อยา (คมม. drug resistant)	แพทย์
drug-resistant	-	คมม. drug-fast	แพทย์
ecbolic	๑. ยาบีบมดลูก, ยาเร่งคลอด ๒. -บีบมดลูก, -เร่งคลอด	๑. -เร่งการคลอด; ๒. ยาเร่งคลอด (คมม. oxytocic)	แพทย์
efflux	การไหลพรวดออก	ไหลพรวดออก	**
electrolytes	อิเล็กโทรไลต์	-	**
embed	ฝังตรึง	-	**
embedding	-	การฝังตรึง	**
emesis	การอาเจียน (คมม. vomiting)	การอาเจียน (คมม. emesis, vomiting, vomitus ๑)	แพทย์

emetic	๑. ยาทำให้อาเจียน; ๒. -ทำให้อาเจียน	๑. -ทำให้อาเจียน (คมม. vomitive) ๒. ยาอาเจียน (คมม. vomitory)	เภสัช
emmenia	ระดู, ประจำเดือน (คมม. catamenia, menses, menstruation)	ระดู, ประจำเดือน (คมม. catamenia, menses, menstruation ๑)	เภสัช
emollient	๑. สารทำให้นุ่มและชุ่มชื้น; ๒. -นุ่มและชุ่มชื้น	สารทำให้นุ่มและชุ่มชื้น	**
encapsulation	๑. การมีถุงหุ้ม; ๒. การห่อหุ้ม	การมีถุงหุ้ม	**
end plate, end-plate	-	แผ่นปลายประสาทเคลื่อนไหว	**
enema	ยาสวนทวาร	๑. ยาสวนทวาร; ๒. การสวนทวาร (คมม. clyisma, clyster)	**
enteric	-	- ลำไส้, -ไส้ (คมม. intestinal)	**
enteric-coated	-	-	**
enteric coating	การเคลือบเอนเทอริก	-	**
enzyme	เอนไซม์	เอนไซม์ (คมม. ferment)	เภสัช
epidote	-	การให้ยาเพิ่มเติม	แพทย์
erythrocyte, released	เม็ดเลือดแดงคืนรูป	-	เภสัช
essential	-	๑. จำเป็น; ๒. ไม่ทราบสาเหตุ, -เกิดขึ้นเอง; ๓. แก่น	**
excipient	สารปรุงแต่งยา, สารเติมเนื่อยา	กระสายยา, เครื่องแทรกยา, ส่วนเติมเนื่อยา (คมม. vehicle)	**
excretion	๑. การขับถ่าย; ๒. สิ่งขับถ่าย	๑. การขับถ่าย; ๒. สิ่งขับถ่าย (คมม. excrement ๒, excreta)	แพทย์
exotoxin	ชีวพิษคายออก	ชีวพิษคายออก	**
expectorant	๑. ยาขับเสมหะ; ๒. -ขับเสมหะ	๑. -ขับเสมหะ; ๒. ยาขับเสมหะ (คมม. pectoral ๔)	**
expiration date	วันหมดอายุ, วันสิ้นอายุ (คมม. expired date, expiry date)	-	**
extract	๑. ยาสกัด, สิ่งสกัด, สารสกัด; ๒. สกัด	๑. สกัด, ละลายแยกออก; ๒. ยาสกัด, สิ่งสกัด, สารสกัด; ๓. ดึงออก, ถอน, ลอก	เภสัช
extraction	การสกัด	๑. การสกัด; ๒. การดึงออก, การถอน, การลอก	**
extrusion	การอัดรีด	๑. การดันออก; ๒. ส่วนถูกดันออก; ๓. ฟันเขยิบ	**
facultative	-	- โดยสะดวก, - ปรับตัวได้	แพทย์
false	-	ปลอม, เทียม, ไม่แท้	**
fast	-	๑. ติดทน, ติดแน่น; ๒. ดื้อ (ยา); ๓. การอดอาหาร	**
feeding	-	๑. การให้อาหาร; ๒. การกิน (คมม. oral feeding ๒)	**
fellow	๑. ผู้รับการฝึกอบรมเฉพาะสาขา; ๒. วุฒิบัณฑิต	๑. ผู้รับการฝึกอบรมเฉพาะสาขา; ๒. วุฒิบัณฑิต; ๓. สิกขบัณฑิต	เภสัช
ferment	-	๑. หมัก; ๒. เอนไซม์	**
ferrotherapy	-	การรักษาด้วยเหล็ก (คมม. irontherapy)	**
fetotoxic	เป็นพิษต่อทารกในครรภ์	-	เภสัช
field, visual	ลานสายตา	ลานสายตา, ลานเห็น	เภสัช

flocculation	การจับกลุ่ม (อย่างหลวม)	การจับกลุ่ม	**
fluid, cerebrospinal (CSF)	น้ำไขสันหลัง	น้ำหล่อสมองไขสันหลัง, น้ำไขสันหลัง (คมม.neurolymph)	**
fluidized	ก่อกสภาพของไหล	-	เกล็ด
formation, film	การก่อเกิดฟิล์ม	-	**
formation, scar	-	การเกิดแผลเป็น (คมม. cicatrisation, synulosis)	แพทย์
fungicide	ยาฆ่ารา, สารฆ่ารา	สารฆ่าเชื้อรา	แพทย์
fusion	๑. การหลอม; ๒. การรวมตัว	๑. การหลอม; ๒. การรวมตัว, การเชื่อม, การประสาน ๓. (ออร์โท.)การผ่าตัดเชื่อมข้อ; ๔. (จักษุ.)การรวมภาพเห็น	**

ศัพท์ซ้ำซ้อนที่บัญญัติใหม่ และคำศัพท์เพิ่ม ได้แก่

decay	๑. การเน่าเปื่อย น.; ๒. กระบวนการโทรม, สภาพโทรม น.
decoction	๑. การต้มเดือด น.; ๒. ยาหม้อ, สิ่งต้มเดือด น.
decomposition	การสลายแยกตัว น.
deformation	๑. รูปวิกล น.; ๒. การเปลี่ยนรูป น.
dehydration	๑. การขจัดน้ำ น.; ๒. ภาวะขาดน้ำ น.
demulcent	๑. -บรรเทา (ระคาย) ว.; ๒. ยาบรรเทาระคาย (คมม. lenitive)
depolarization	๑. การปลดขั้ว น.; ๒. การกลับขั้ว น.
dermatological	เกี่ยวกับตจวิทยา ว.; -ผิวหนัง, เป็นที่ผิวหนัง ว. คมม. dermatologic
desiccator	ภาชนะปิดกันชื้น น.
desorption	การเลิกการดูดซึมและการดูดซับ น.
detoxification	๑. การลดสภาพพิษ น.; ๒. การรักษาผู้ติดยา น.; ๓. การขจัดสารพิษ (คมม. detoxication)
diaphoresis	การออกเหงื่อมาก น. (คมม. profuse sweating, sudoresis)
digestant	๑. -ช่วยหรือกระตุ้นการย่อยอาหาร ว.; ๒. ยาช่วยย่อยอาหาร น. (คมม. digestive ๒)
digestive	๑. เกี่ยวกับการย่อยอาหาร ว.; ๒. ยาช่วยย่อยอาหาร (คมม. digestant)
disintegration	๑. การแตกสลาย น. ๒. ความไม่ปะติดปะต่อ น. ๓. ความไม่ประสาน น.
douche	น้ำหรือแก๊สฉีดล้าง น.
drug administration	การบริหารยา น.
efflux	การไหลออก, สิ่งไหลออก, แก๊สออกจากสารกัมมันตรังสี น. (คมม. emanation)
electrolytes	สารละลายตัวนำไฟฟ้า น.
embed	ฝัง ก.
embedding	การฝัง น.
emollient	๑. การทำนุ่มขึ้น น. (คมม. malactic); ๒. สารทำนุ่มขึ้น น. (คมม. malagma)
encapsulation	๑. การเข้าถุง น. ๒. การหุ้มตัว น.
end plate, end-plate	แผ่นปลาย (ประสาท) น.
enteric -coated	เคลือบกันยาละลายก่อนเข้าสู่ไส้ ว.
enteric coating	การเคลือบยากันสลายก่อนเข้าสู่ไส้ น.
essential	๑. -จำเป็น ว. (คมม. inherent); ๒. ไม่ทราบสาเหตุ (โรค) ว. (คมม. idopathic); ๓. -หลัก, -ขาดไม่ได้ ว. (คมม. indispensable)
excipient	สารปรุงแต่งยา, สารเติมเนื้อยา น. (คมม. vehicle)
exotoxin	สารชีวพิษภายนอก น.
extraction	๑. การดึงออก, การถอน, การลอก (จักษุ) น.; ๒. การเตรียมสารสกัด (คมม. extract) น. ๓. การถอนฟัน (คมม. tooth extraction)
extrusion	๑. การดันออก น.; ๒. การยื่นเกิน น.; ๓. การยกพื้นขึ้น (จัดฟัน) น.

